Sisäministeri Paula Risikon kuuleminen valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostossa torstaina 17.11.2016 klo 8:3

HE 134/2016 vp Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2017

VUODEN 2017 TALOUSARVIOESITYS PL 26

Asiantuntijakuulemisten aikana esille nousseita kysymyksiä/teemoja ja budjetin kipupisteet, ministerille ennakkoon lähetetyt kysymykset:

1. hallinnonalan kipupisteet vuoden 2017 talousarvioesityksessä
2. sisäisen turvallisuuden selonteon tavoitteiden toteutuminen esitetyillä määrärahoilla vuonna 2017
3. toteutuuko sisäisen turvallisuuden selonteon linjaus vähintään 7 000 poliisimiehestä vuonna 2017
4. poliisin resurssien riittävyys toimintaympäristön muuttuessa
5. Helsingin poliisilaitoksen resurssien riittävyys samanaikaisesti toteutuvissa erityistilanteissa, kuten mielenilmauksissa
6. kokonaiskuva venäläisten omistamista kiinteistöistä
7. tarve pienten helikopterilennokkien käytön rajoittamiseen
8. miten Suomessa ja EU:ssa on varauduttu Turkista mahdollisesti liikkeelle lähteviin turvapaikanhakijavirtoihin
9. miten Suomi voi ennaltaehkäistä turvapaikanhakijoiden määrän uudelleen nousua
10. Täydentävä talousarvioehdotus 2017, SM:n pääluokan asiat

1. Hallinnonalan kipupisteet vuoden 2017 talousarvioesityksessä

Sisäministeriön hallinnonalalle ehdotetaan vuodelle 2017 määrärahoja yhteensä noin 1,5 mrd. euroa. Tämä on noin 200 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2016 varsinaisessa talousarviossa.

Lisäksi vuoden 2016 aikana on sisäministeriön hallinnonalan määrärahoja erityisesti maahanmuuttotilanteen johdosta jouduttu vielä tarkistamaan lisätalousarvioissa ylöspäin yli 280 milj. euroa *(Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto, momentti 26.40.21 ja hallinnonalan alv-menot, momentti 26.01.29).* Tämä lisää vähennystä vuoteen 2017 verrattuna entisestään.

Hallitusohjelmassa panostetaan sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon. Tämän mukaisesti SM:n hallinnonalalle on kohdennettu 28,5 milj. euron lisäys vuodesta 2016 alkaen. Viime kevään kehyspäätöksessä sisäisen turvallisuuden toimijoiden resurssien turvaamiseen

myönnettiin tasokorotukset (poliisi, Suojelupoliisi, Hätäkeskuslaitos). Viimeisimpänä panostuksena täydentävä talousarvioehdotus 2017 sisältää lisämäärärahaesityksen väkivaltaisten ääriliikkeiden laittoman toiminnan torjumiseen (Poliisihallitus ja Suojelupoliisi yhteensä, tarkemmin kohdassa 10.).

Toisaalta hallitusohjelman toimintamenosäästöt, jo aiemmin päätetyt säästöt ja osittain nyt myös kilpailukykysopimuksen sisältämät tosiasialliset leikkaukset pienentävät toimintamenomomentteja kumuloituvasti siten, että erityisesti vuoden 2017 jälkeen nämä säästöt tulevat asettamaan sisäisen turvallisuuden toimijat uusien haastavien ratkaisujen eteen.

Niukat resurssit vaativat toiminnan sopeuttamista ja viranomaisten tehtävien priorisointia. Sisäministeriön hallinnonalan toimijat kykenevät sopeuttamaan toimintansa niille annettuun määrärahakehykseen vuoden 2017 osalta ilman, että tällä on merkittäviä vaikutuksia sisäiseen turvallisuuteen tai kansalaisille tarjottaviin palveluihin. Nykytaso edellyttää kuitenkin kaikilta toimialoilta sopeuttamistoimia. Samalla tunnistetaan tästä aiheutuvat menopaineet kehyskauden loppuvuosille.

2. Sisäisen turvallisuuden selonteon tavoitteiden toteutuminen esitetyillä määrärahoilla vuonna 2017

Hallitus antoi toukokuussa 2016 sisäisen turvallisuuden selonteon eduskunnalle. Selonteko laadittiin ensimmäistä kertaa. Sisäisen turvallisuuden selonteon tavoitteet ja linjaukset on asetettu toisaalta hallitusohjelman tavoitteiden ja toisaalta valtioneuvoston tekemien kehyspäätösten perusteella. Hallitusohjelman keskeisin asiaan liittyvä kirjaus on, että Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä. Selonteossa hallitus sitoutuu turvaamaan sisäisen turvallisuuden viranomaisten toimintakyvyn koko maassa. Tämä tarkoittaa kiireellisten hälytyspalveluiden saatavuudesta, itärajan perustason valvonnasta ja rajanylitysliikenteen turvallisuudesta huolehtimista.

Syksyllä on käynnistynyt poikkihallinnollisen sisäisen turvallisuuden strategian valmistelu. Tähän työhön on kutsuttu sidosryhmät, kuten kansalaisjärjestöt ja elinkeinoelämä, laajasti mukaan. Strategia ohjaa hallitusohjelman rinnalla koko hallinnonalan toimintaa tulevina vuosina, ja toimii tiekarttana hallitusohjelman tavoitteelle tehdä Suomesta maailman turvallisin maa.

<u>Poliisi</u>

Selonteon keskiössä on se, että poliisille ja muille viranomaisille turvataan riittävät resurssit hoitaa tehtäviään. Siinä on kuvattu julkisen talouden suunnitelman mukaisten voimavarojen vaikutukset poliisin vastuulla oleviin kokonaisuuksiin eli yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, yhteiskuntarauhaan, rikollisuuden torjuntaan ja ennalta estämiseen sekä liikennevalvontaan. On huomattava, että selonteossa esitetyt arviot turvallisuuspalvelujen heikkenemisestä perustuvat kehyspäätösten mukaisiin resursseihin. Valtioneuvosto on poliisitoiminnan osalta jo selontekoa annettaessa tunnistanut, että tämä taso ei ole riittävä. Siksi valtioneuvosto onkin jo selonteossa sitoutunut 7 000 poliisimiehen vähimmäistasoon. Tämä käytännössä tarkoittaa kehyspäätöksen ylittävää rahoitusta. Turvapaikanhakijatilanteen ja yleisen turvallisuustilanteen kehityksen johdosta sisäministeriö on vuoden 2017 täydentävässä talousarvioesityksessä esittänyt poliisille lisämäärärahaa 8,5 milj. euroa, jolla pystytään jatkamaan 200 poliisin määräaikaisuutta vuodenvaihteen jälkeenkin.

Selonteon muut keskeiset poliisitoimintaa koskevat linjaukset eivät ole määrärahasidonnaisia vaan ne on nimenomaisesti suunniteltu sitä varten, että poliisitoiminnan tulokset voidaan läpinäkyvällä tavalla suhteuttaa sille myönnettyihin määrärahoihin.

Poliisitoiminnan prioriteettien ja painopisteiden määrittämistä (1) valmisteleva työ on käynnistymässä sisäministeriössä ja Poliisihallituksessa ja siltä on odotettavissa esitys siitä, mihin rikoksiin ja häiriöihin poliisitoiminnalla on mahdollista ja tarkoituksenmukaista puuttua käytössä olevin voimavaroin.

Rikostorjunnan vaikuttavuuteen (2) liittyen valtioneuvostossa on käynnissä useita hankkeita, joilla poliisia kuormittavaa rikosprosessia pyritään sujuvoittamaan. Esimerkiksi hallinnollisen menettelyn käyttöä nykyisin rikosasioina käsiteltävissä lievissä liikennerikoksissa selvitetään liikenne- ja viestintäministeriössä. Sakkomenettelyn käyttöalan laajentamista hallitusohjelman mukaisesti selvitetään oikeusministeriön johdolla. Jatkoselvitettävänä on poliisin esitutkintavelvollisuuden tarkastelu sekä sovittelumenettelyn käyttöalan laajentaminen rikosprosessia korvaavana.

Poliisin ennalta estävää toimintaa kohdennetaan (3) aiempaa vahvemmin valtakunnallisesti asetettuihin kohteisiin, joista keskeisiä ovat vakavan väkivallan uhkat sekä nuorten tekemät rikokset.

Rakenteellisena muutoksena selonteon linjausten perusteella kehitetään toimenpiteitä ja toimintamalleja, joilla lisätään poliisin näkyvyyttä ja tavoitettavuutta erityisesti tietoverkkoja hyödyntäen (4). Tavoitteena on, että fyysisen läsnäolon lisäksi poliisi näkyy ja poliisiin voi olla yhteydessä myös niissä digitaalisissa ympäristöissä, joissa ihmiset ovat läsnä.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitos saa tehtyä selonteon linjauksen mukaiset välttämättömät uudet sopeutustoimet etupainotteisesti kehyskauden alkupuolella. Toimenpiteet aloitetaan 2017. Selonteon mukaisesti hallitus pitää huolta itärajan perustason valvonnasta ja varmistaa sen, että kehyskauden kuluessa itärajan valvontaan kohdistetaan yhteensä 160 rajavartijan lisäys. Selonteon mukaan hallitus pitää huolta myös rajanylitysliikenteen turvallisuudesta.

Sopeuttamistoimina suunniteltuja rajanylityspaikkojen aukioloaikojen rajoittamisia ei ole mahdollista tehdä aiotussa laajuudessa. Tästä seuraa, että Rajavartiolaitoksen on mahdollista kohdentaa omin toimenpitein itärajan valvontaan 160 rajavartijan lisäyksestä aiotun 100 sijaan vain noin 80 rajavartijaa.

Pelastustoimi

Pelastusopiston osalta suurimpana haasteena on turvata pelastustoimen päällystön ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen rahoitus.

Vuoden 2017 talousarvioesitykseen liittyvässä hallituksen esityksessä (HE 127/2016 vp) ehdotetaan muutettavaksi Pelastusopistosta annettua lakia ja Poliisiammattikorkeakoulusta annettua lakia siten, että ammattikorkeakoulututkintoon johtavan pelastustoimen päällystökoulutuksen koulutusvastuu siirrettäisiin Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle. Siirron tavoitteena on turvata pelastustoimen päällystökoulutuksen taloudelliset toimintaedellytykset sekä jatkuvuus. Lähtökohtana on, että opetus annettaisiin edelleen pääosin Kuopiossa sijaitsevassa Pelastusopistossa. Vuoden 2017 talousarviossa esite-

tään tehtäväksi 1,202 milj. euron pysyvä siirto opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta pelastustoimen toimintamenoihin.

Hätäkeskuslaitos

Nykytasoinen hätäkeskustoiminta edellyttäisi Hätäkeskuslaitokselle vähintään 600 - 630 henkilötyövuoden tasoa. Hätäkeskuslaitoksella on merkittävä rooli mm. poliisin hälytystoiminnan onnistumisessa samoin kuin kiireellisessä sairaankuljetuksessa. Hätäkeskuslaitoksen pienenevät määrärahat tulevat asettamaan haasteita hätäkeskuspäivystäjien rekrytoinnille ja sitä kautta häiriöttömälle hätäkeskustoiminnalle tulevaisuudessa. Vuonna 2017 Hätäkeskuslaitos pystynee säilyttämään nykytasoisen hätäkeskustoiminnan edellyttämän henkilötyövuosimäärän siirtyvän määrärahan turvin.

Hätäkeskuslaitoksen uusi tietojärjestelmä (ERICA) oli alkuperäisen käyttöönottoaikataulun mukaan suunniteltu otettavaksi käyttöön vuoden 2015 loppuun mennessä. Järjestelmän toteutuksessa on kuitenkin tapahtunut viivästyksiä. Toimintaympäristö on ollut muutoksessa ja hankkeen viivästykset ovat aiheutuneet pääosin siitä, että erittäin kriittinen järjestelmä toteutetaan viranomaisten turvallisuusverkon (TUVE) sisälle ja tämän toteutus on vaatinut huomattavasti enemmän suunnittelu- ja toteutusaikaa, kuin mitä on voitu toimitussopimusta vuonna 2011 tehtäessä arvioida. Nykyisen toteutusaikataulun mukaan ERICA otetaan käyttöön kaikissa hätäkeskuksissa vuoden 2017 aikana. Hätäkeskuspäivystäjien määrään ja päivystäjien koulutusmäärätarpeisiin tullaan palaamaan seuraavissa kehysesityksissä.

3. Toteutuuko sisäisen turvallisuuden selonteon linjaus vähintään 7 000 poliisimiehestä vuonna 2017?

Sisäisen turvallisuuden linjaus vähintään 7 000 poliisimiehestä jopa ylittyy vuonna 2017. Hallituksen esitys vuoden 2017 talousarvioksi mahdollistaa 7 050 poliisimiehen tason. Täydentävässä talousarviossa poliisille on ehdotettu lisämäärärahaa 8,5 milj. euroa, joka mahdollistaa 200 poliisimiehen määräaikaisuuden jatkumisen vuodenvaihteen jälkeen. Lisämäärärahalla palkattavien poliisimiesten työpanosta kohdennetaan erityisesti väkivaltaisiin äärijärjestöihin puuttumiseen, vihapuheen torjuntaan ml. nettipoliisitoiminnan laajentaminen sekä poliisin näkyvyyden parantamiseen esimerkiksi erilaisissa tilaisuuksissa, kuten mielenosoituksissa. Poliisien työllisyystilanne on hyvä, käytännössä kaikki poliisit ovat työllistettyinä eikä reserviä ole.

4. Poliisin resurssien riittävyys toimintaympäristön muuttuessa

Poliisin toimintaympäristö on muuttunut nopeasti ja keskeisimmät muutokset liittyvät kansainvälisen ja kotimaisen turvallisuustilanteen sekä turvapaikanhakijatilanteen muuttumiseen lyhyessä ajassa. Suomen sisäinen turvallisuus on sidoksissa muiden EU:n jäsenvaltioiden ja naapurivaltioiden turvallisuustilanteisiin ja keskeisiä teemoja tällä hetkellä ovat maahanmuutto, rajaturvallisuus, kyberturvallisuus, rikostorjunta ja terrorismin torjunta.

Poliisitoiminnan yksi keskeisimmistä haasteista on toiminnan ja talouden yhteensovittaminen ja niiden kehittymistarpeet vähenevien resurssien ja toimintaympäristön muutosten kanssa tulevina vuosina. Vuonna 2017 poliisin henkilöstömäärä ylittää sisäisen turvallisuuden selonteossa määritellyn 7 000 poliisimiehen vähimmäismäärän ja täydentävään talousarvioon ehdotettu 8,5 milj. euron lisämääräraha mahdollistaa 200 poliisimiehen määräaikaisuuden jatkumisen vuodenvaihteen jälkeen. Poliisin määrärahakehys on kuitenkin voimak-

kaasti laskeva vuodesta 2018 alkaen, mikä vaatii poliisia sopeuttamaan toimintaansa ja tarkoittaa poliisimiesten määrän vähenemistä.

Resurssien vähenemisen ja haasteisiin vastaamisen myötä poliisin sisäinen yhteistyö ja yhtenäisyys korostuvat poikkihallinnollisen ja muiden yhteisöjen kanssa tehtävän yhteistyön merkityksen kasvamisen tapaan. Riskinä nähdään poliisin turvallisuuspalveluita koskevan kysynnän ja poliisin mahdollisuuksien välillä olevan kuilun syveneminen ja laajeneminen.

Sisäisen turvallisuuden strategian tavoitteeksi on kirjattu, että Suomesta tulee maailman turvallisin maa. Suomen julkistalouden tilassa ja poliisille osoitetuilla, hallituksen kehyspäätöksen mukaisilla määrärahoilla tämä ei näytä mahdolliselta eikä realistiselta pyrkimykseltä. Tavoitteeseen pääseminen vaatisi erittäin tuntuvia taloudellisia lisäpanostuksia turvallisuusviranomaisten toimintamenoihin eräiden muiden Pohjoismaiden ja Euroopan maiden mallin mukaisesti.

Poliisin resurssien riittävyyden tarkastelussa on huomioitava toimintaympäristön muutos myös laajemmin: terrori-iskut Pariisissa, Nizzassa, Brysselissä ja Kööpenhaminassa edellyttävät myös Suomen poliisilta valmiuksia vastata vastaaviin tilanteisiin. Toimintaympäristön muutosten osalta tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että noin 30 % maahan saapuneista turvapaikanhakijoista todennäköisesti saa Suomesta turvapaikan ja jää pysyvästi maahan.

Sisäisen turvallisuuden selontekoon on kirjattu, että poliisitoimen prioriteetit määritellään poliittisesti koskien rikosten ennalta estämistä, paljastamista ja yleistä järjestystä ja turvallisuutta ja ne ohjaavat poliisitoimintaa ja tavoitteen asettelua ja että poliisin määrärahataso vastaa poliisin vastuita.

5. Helsingin poliisilaitoksen resurssien riittävyys samanaikaisesti toteutuvissa erityistilanteissa, kuten mielenilmauksissa

Helsingin poliisilaitos on resursoitu haastavamman ja moniulotteisemman toimintaympäristönsä vuoksi hieman paremmin kuin muut paikallispoliisin yksiköt. Helsingin poliisilaitoksella on muista poliisilaitoksista poikkeavia valtakunnallisia ja alueellisia erityistehtäviä. Poliisin suorituskykyä vastata välittömästi vakaviin rikostilanteisiin (ampumiset, mahdolliset terrori-iskut tms.) on kehitetty ja parannettu henkilöstöä kouluttamalla sekä erilaista vaativissa ja erityistilanteissa tarvittavaa välineistöä ja kalustoa hankkimalla. Tältä osin resurssit ovat pääsääntöisesti riittävät.

Samanaikaisissa erityistilanteissa (mielenosoitukset, valtiovierailut jne.) Helsingin poliisilaitos ei toimi pelkästään omilla resursseillaan vaan saa apua muilta poliisilaitoksilta.

Poliisin resurssien käyttö on joustavaa ja sillä on mahdollisuus siirtää henkilöstöä ennalta tiedossa oleviin tapahtumiin koko valtakunnan alueella. Haasteen muodostaa erityiskoulutetun henkilöstön saatavuus tilanteisiin, joissa isoja tapahtumia tai erityistilanteita on useissa paikoissa samanaikaisesti, eikä henkilöstöä voida siirtää. Tilanteet on hoidettu yksiköiden välisellä yhteistyöllä ja poliisimiesten komennuksilla ennalta tiedossa olevissa tilanteissa.

6. Kokonaiskuva venäläisten omistamista kiinteistöistä

Kiinteistökauppoja tehdään vuosittain noin 60 000 kpl (MML 2016, 59 300 kpl). Venäjän kansalaiset ovat tehneet vuosittain Suomessa noin 400 kiinteistökauppaa (luku koskee vuo-

sia 2009–2013, kk 1177/2014). Vuosien saatossa ulkomaalaisomistukseen on päätynyt noin satakunta sellaista kiinteistöä, jotka sijaintinsa tai muun ominaisuutensa vuoksi ovat sellaisia, että niillä voi olla merkitystä yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta.

Ulkomaalaisten kiinteistöhankinnat Suomessa olivat aiemmin luvanvaraisia, mutta Suomen EU-jäsenyyden ja muuttuneen kansainvälisen tilanteen myötä lupajärjestelmästä luovuttiin 1999.

Kiinteistökauppojen tilannekuvan rakentamiseksi on olemassa hyvät lainsäädännölliset edellytykset. Suomessa sijaitsevan kiinteistön kauppa on tehtävä maakaaressa säädetyssä määrämuodossa. Kaupanvahvistajan on laadittava kiinteistökaupasta luovutusilmoitus, joka lähetetään Maanmittauslaitokselle ja asianomaiselle kunnalle.

Asunto-osakkeiden kaupoista ollaan lähivuosina muodostamassa omaa rekisteriään. Kauppарekisteriä voisi olla mahdollista kehittää entisestään esimerkiksi yhtiöiden omistuksen valvontaan. Lisäksi monet muut viranomaiset niin kunta- kuin aluetasollakin keräävät tai saavat sellaista tietoa, jota voidaan hyödyntää tilannekuvan muodostamisessa.

Haaste liittyy mahdollisuuksiin hyödyntää bulvaaneja tai ketjutettuja omistuksia todellisten omistajien suojaamiseksi. Erityisesti asuntojen vuokraamista on käytännössä erittäin vaikeata seurata.

Puolustusministeriön johdolla on vireillä Turvallisuuskomitean asettaman Maanomistustyöryhmän työn pohjalta selvitystyö, joka sivuaa oikeusministeriölle kuuluvaa hanketta. Työssä on tarkoitus selvittää ulkomaalaista maanomistusta kokonaisturvallisuuden näkökulmasta ja puntaroida erilaisia toimenpidevaihtoehtoja. Työryhmässä on edustettuna pääesikunta, oikeusministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö. Työ valmistuu maaliskuun 2017 loppuun mennessä. Oikeusministeriö päättää sille kuuluvan hankkeen valmistelusta selvitystyön valmistumisen jälkeen.

7. Tarve pienten helikopterilennokkien käytön rajoittamiseen

Rajavartiolaitoksen näkökulmasta nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa rajojenvalvonnan kannalta riittävän rajoittamisen. Itärajan läheisyydessä tapahtuva ilmailu on säädetty valtioneuvoston asetuksella pysyvästi ilmailulta rajoitetuksi alueeksi (R100), jossa ilmailuun vaaditaan erillinen lupa. Rajavartiolaitoksen näkemyksen mukaan pysyvästi kielletyllä rajoitusalueella havaittavat pienet helikopterilennokit voivat olla Puolustusvoimien myöntämän luvan edellyttävää lennätystoimintaa (puolustusvoimien on kuultava Rajavartiolaitosta silloin kun rajoitus liittyy rajaturvallisuuteen), ilmailulain vastaista luvatonta lennätystä tai aluevalvontalain mukaisia alueloukkauksia. Ilmailulaki antaa Rajavartiolaitokselle mahdollisuuden esittää tilapäisiä lentorajoitusalueita rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Rajavartiolaitos voi esittää tilapäisiä lentorajoitusalueita myös maanpuolustuksellisista syistä esim. varusmies- tai kertausharjoitusten johdosta.

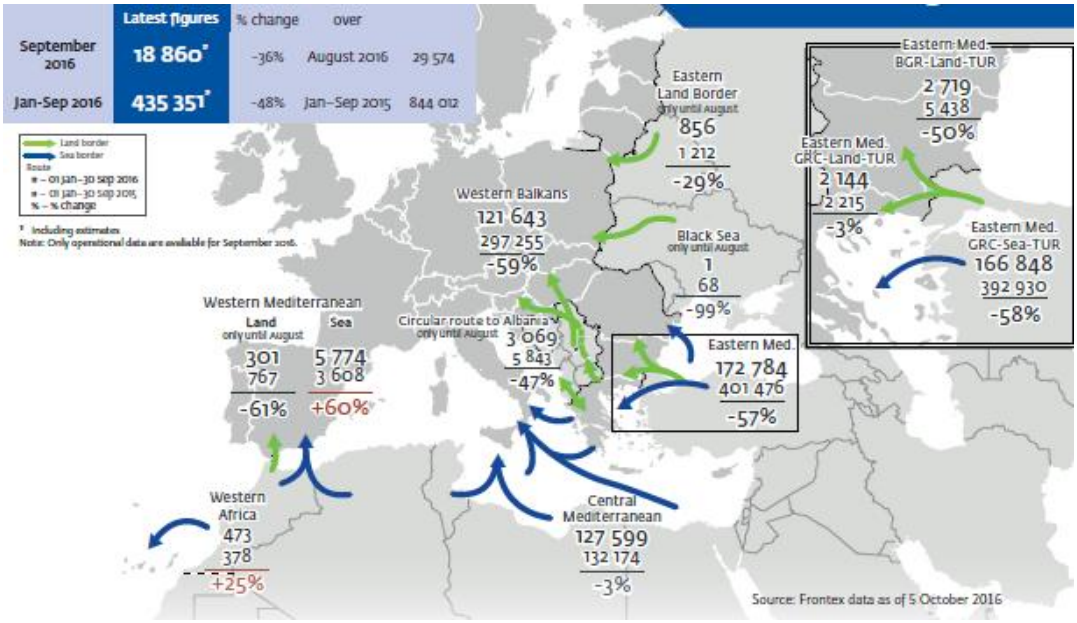
Sen sijaan yleisesti kansalaisten edun ja viranomaisten toiminnan varmistamiseksi on tärkeää selkeyttää viranomaisten mahdollisuutta puuttua lentävien laitteiden luvattomaan käyttöön. Sisäministeriössä on käynnissä säädöshanke rajavartiolainsäädännön muutosten valmistelemiseksi hybridiuhkiin varautumiseksi (SM013:00/2016). Hankkeessa selvitetään

muun muassa rajavartiomiehen toimivaltuuksia miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin kulkuun puuttumiseksi. Tavoitteena on selkeyttää lainsäädäntöä erityisesti voimakeinojen käytön osalta.

8. Miten Suomessa ja EU:ssa on varauduttu Turkista mahdollisesti liikkeelle lähteviin turvapaikanhakijavirtoihin?

EU:n ja sen lähialueiden turvapaikanhakijatilanne

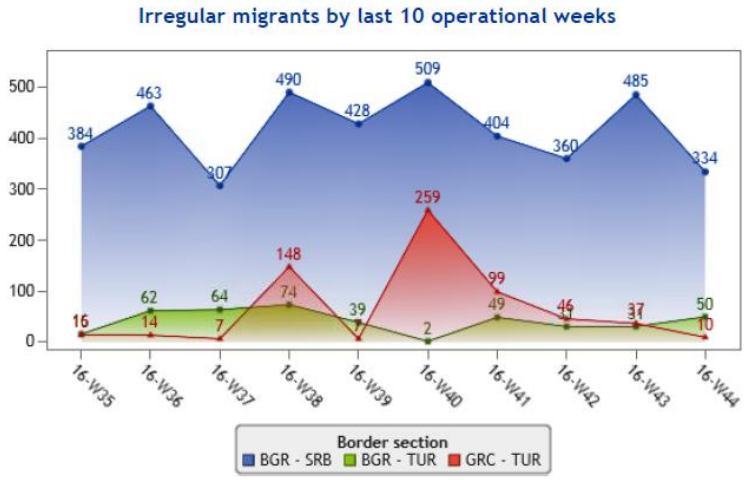
Laittoman maahantulon painopiste on maaliskuusta 2016 lähtien ollut Keskisen Välimeren reitillä Libyasta Italiaan, jossa kuluvana vuonna havaittujen laittomien rajanylitysten määrä oli marraskuun alussa noin 160 000. Italian vastaanotto- ja rekisteröintikapasiteetti on äärirajoilla, vastaanottokapasiteettia pyritään kokoajan lisäämään. Kyseessä on pitkälti afrikkalainen ilmiö, eikä reitillä ole havaittu merkittäviä määriä Turkin reittiä aiemmin käyttäneitä kansalaisuuksia (Syyria, Afganistan, Irak).

Kuva: Laittomat rajanylitykset EU-ulkorajoilla rajanylityspaikkojen välillä reiteittäin tammi-syyskuussa 2016. Lähde: Frontex

Sen sijaan Itäisen Välimeren reitillä tilanne on pysynyt olennaisesti edellisvuotta rauhallisempana. Ajoittain kärkevästä retoriikasta huolimatta Turkki on pitänyt edelleen kiinni EU-Turkki-julkilausuman toimeenpanosta ainakin rajavalvonnan suhteen, vaikka EU:n ja Turkin välinen viisumivapaus ei ole edennyt luvatusti. EU-Turkki – yhteistyöllä on kyetty puuttumaan ihmissalakuljetukseen, minkä johdosta sekä tulijoiden että kuolonuhrien määrät itäisen Välimeren reitillä ovat merkittävästi vähentyneet. Poliittiset riskit Turkin toiminnan muutoksista ovat yhä ilmeisiä, mutta juuri nyt Turkin intresseissä näyttää olevan rajoittaa kauttakulkua maan läpi erityisesti sisäisen turvallisuuden uhkien vuoksi. Kyseiset uhkat ovat merkittäviä Turkin ollessa sotilaallisesti aktiivinen sekä Syyriassa että Irakissa. Erdoganin hallinnon jatkaessa puhdistuksiaan sillä on todennäköisesti myös intressi valvoa omien kansalaistensa maasta poistumista. Turkin kansalaisten turvapaikkahakemusten määrä on ollut nousussa esimerkiksi Ruotsissa, mutta määrät ovat olleet toistaiseksi maltillisia. Laittomien rajanylitysten määrä onkin pysynyt olennaisesti viime vuotta alhaisemmalla tasolla erityisesti Kreikka-Turkki merirajalla (ks. kaavio).

Tilanne Turkin vastaisilla maarajoilla on myös suhteellisen vakaa, vaikkakin selvästi suuremmat luvut Bulgaria-Serbia rajalta kertovat siitä, että merkittävää osaa laittomista rajanylityksistä Bulgaria-Turkki-rajalla ei havaita. Länsi-Balkanin reitti on myös yhä pääpiirteissään kiinni alueen maiden rajoittaessa voimakkaasti kauttakulkua.

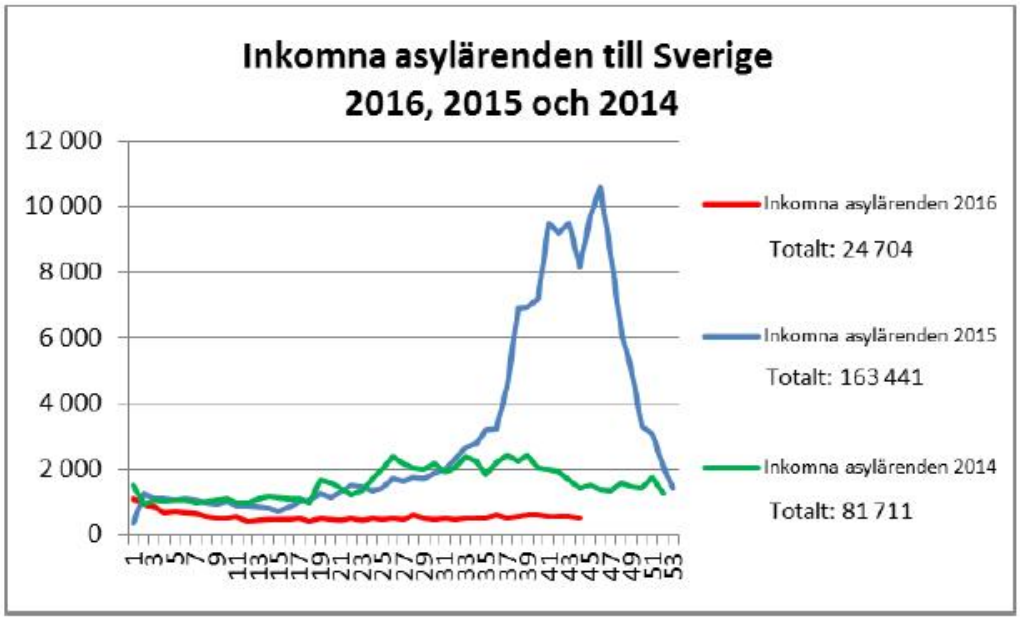

Kaavio: Laittomat rajanylitykset Turkin vastaisilla maarajoilla sekä Bulgaria-Serbia rajalla. Lähde: Frontex

Kreikassa oleskelee tällä hetkellä noin 60 000 henkilöä, heistä noin 16 200 saarilla. On kuitenkin huomattava, että nykyiset suhteellisen alhaisetkin saapumismäärät ovat ruuhkauttaneet Kreikan vastaanottokapasiteettia. Ongelma on korostunut, kun EU-Turkki -julkilausuman mukaiset palautukset Kreikasta Turkkiin ovat pysyneet vähäisinä (n. 1 100). Keskeinen haaste EU-Turkki – yhteistyössä on tällä hetkellä palautusten käynnistäminen Kreikasta Turkkiin. Käytännössä kaikki Kreikan saarille yhteistyön käynnistämisen jälkeen saapuneet henkilöt ovat hakeneet turvapaikkaa ja heidän hakemustensa käsittely on ollut erittäin hidasta. Kesän aikana Kreikka on uudistanut valitusjärjestelmäänsä. Viimeisimpien tietojen mukaan Kreikan turvapaikkaviraston tekemistä päätöksistä on tehty 1 013 valitusta. Turvapaikkaviraston tekemät päätökset koskien hakemusten jättämistä käsittelemättä aineellisesti Kreikassa on pääsääntöisesti kumottu valitusasteessa. Sisäiset siirrot Kreikasta jäsenmaihin (n. 5 000) eivät ole myöskään merkittävästi helpottaneet tilannetta Kreikassa. Kreikan mukaan sisäisiä siirtoja varten valmiina oli lokakuun alkupuolella yli 11 000 henkilöä ja Kreikka toivookin että jäsenmaat tekisivät enemmän sitoumuksia. Jos saapumismäärät nousisivat nopeasti, kasvaisi paine sekundäärisiin liikkeisiin Kreikasta muihin jäsenmaihin nopeasti.

Heinäkuun 2016 puolivälin jälkeen paine Bulgarian ja Turkin välisellä on kasvanut. Turkista Bulgariaan ulkorajan ylittäneiden määrä on kasvanut. Esimerkiksi sekä viikolla 43 että 44 reittiä pitkin saapui n. 60 henkilöä. Reittiä käyttävät afganistanilaiset ja irakilaiset. Bulgaria teki avunpyynnön Frontexille, johon mm. Suomi on vastannut myönteisesti ja toimittanut asiantuntija-apua. Kaiken kaikkiaan Bulgaria sai 37 vierailevaa asiantuntijaa mutta edelleen on tarvetta asiantuntija- ja materiaaliavulle. Bulgarian vastaanottokeskuksien kapasiteetista on 80 % käytössä, säilöönottokeskusten kapasiteettia lisätään.

Välimeren tilanteen vaikutukset Pohjoismaihin ovat olleet aiempaa vähäisempiä kansalaisuusjakauman muutoksen ja sisärajavalvonnan vuoksi. Turvapaikkahakemusten määrä on Ruotsissa selvästi viime vuosia alhaisemmalla tasolla.

Kaavio: Turvapaikkahakemukset Ruotsissa

Tilanne Suomen itärajalla on pysynyt rauhallisena. Riskit EU:n itärajoilla ovat kuitenkin yhä merkittäviä Venäjän toiminnan heikon ennustettavuuden vuoksi. Vaikuttaminen EU-jäsenmaihin rajatilanteen kautta säilyy Venäjän keinovalikoimassa. Tästä voidaan pitää esimerkkinä yhä käynnissä olevaa tshetsheeni-ilmiötä Puolan Terespolin rajanylityspaikalla. Kysyntää kauttakululle Venäjän kautta on olemassa myös kolmansien maiden kansalaisten osalta erityisesti Turkin reitin nykyisen tilanteen vuoksi. Riskit erilaisten painostuskeinojen käytöstä EU:n itärajoilla kasvanevat Trumpin hallinnon astuessa valtaan helmikuussa.

<u>EU:n ja jäsenmaiden toimet tilanteen hallitsemiseksi</u>

EU:n yhteisistä toimista Välimeren tilanteeseen vastaamiseksi sovittiin huhtikuussa 2015 pidetyssä ylimääräisessä Eurooppa-neuvoston kokouksessa. Komissio antoi tiedonannon Euroopan muuttoliikeagendasta, johon yhdistyvät EU:n yhteiset välittömät ja pitkän aikavälin toimenpiteet maahanmuuttovirtojen hallitsemiseksi.

Kesäkuussa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa sovittiin muun muassa vuoropuhelun vahvistamisesta kumppanimaiden kanssa, toimenpiteistä palauttamis- ja takaisinottopolitiikan tehostamiseksi sekä 20 000 kiintiöpakolaisen uudelleensijoittamisesta ja 40 000 turvapaikanhakijaa koskevista tilapäisistä ja poikkeuksellisista sisäisistä siirroista Kreikasta ja Italiasta muihin jäsenvaltioihin. Sisäministerit pääsivät heinäkuussa sopuun yhteensä 22 504 kiintiöpakolaisen uudelleensijoittamista. Sisäisten siirtojen osalta tavoitetta ei täysin saavutettu, sillä jäsenmaat sopivat 20.7.2016 pidetyssä neuvoston kokouksessa yhteensä 32 256 henkilön siirtämisestä kahden vuoden aikana. Tähän mennessä Kreikasta ja Italiasta on siirretty muihin jäsenmaihin noin 7 000 turvapaikanhakijaa. (Kreikasta 5 437 ja Italiasta 1 549). Sisäisten siirtojen määrät Kreikasta ovat olleet viimeisten kuukausien aikana kasvussa. Suomi on vastaanottanut Kreikasta yksintulleita alaikäisiä yhtenä harvoista EU:n jäsenvaltioista, jotka ovat yksintulleita alaikäisiä siirtäneet. Tämä on saanut paljon positiivista huomiota Kreikassa ja Italiassa. Eri tahot ovat kiinnittäneet huomiota ilman huoltajaa olevien alaikäisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakijoiden huonontuviin elinolosuhteisiin Kreikassa.

Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex) koordinoi yhteisoperaatioita Bulgariassa ja Kreikassa. Näiden operaatioiden volyymia voidaan tarvittaessa nostaa. Eurooppalaisesta raja- ja

merivartiostosta annettu 6.10. voimaan tullut asetus antaa uusia työvälineitä mahdollisen kriisin hallintaan. Niistä tärkeimpiä ovat ulkorajojen haavoittuvuuksien havaitsemisen ja korjaamisen mekanismi, nopean toiminnan rajavartioiden ja kaluston poolit sekä Frontexin tehokkaampi tuki palautuksille.

Italiaan ja Kreikkaan on perustettu ja perustetaan monialaiset käsittelykeskukset (hotspots). Frontex, EASO ja Europol työskentelevät yhdessä painopistealueen jäsenvaltioissa tunnistaakseen, rekisteröidäkseen ja ottaakseen sormenjäljet alueelle saapuvista maahantulijoista nopeasti. Tällä hetkellä vain noin 30 % EU:n alueelle laittomasti saapuvista saapuu hotspotteihin. Italian olisikin syytä lisätä hotspotteja sekä kehittää liikkuvia hotspotteja. Tällä hetkellä sormenjäljet saadaan otettua 95 %:lta tulijoista, 100 %:in olisi päästävä.

Vuoropuhelun edistämiseksi Afrikassa sijaitsevien kolmansien maiden kanssa järjestettiin muuttoliikeaiheinen päämiestason huippukokous Vallettassa 11.–12.11.2015. Huippukokouksessa sovittiin yhteisistä välittömän ja pitkän aikavälin toimenpiteistä, joilla voidaan vastata nykyiseen muuttoliiketilanteeseen.

Osana EU:n kokonaisvaltaisia toimia päätettiin perustaa sotilaallinen EUNAVFOR MED -kriisinhallintaoperaatio Keskiselle Välimerelle. Operaation tavoitteena on ihmissalakuljetus- ja ihmiskauppaverkostojen liiketoimintamallin häiritseminen sekä siten laittoman maahanmuuton vähentäminen. Naton puolustusministerikokouksessa 10.–11.2.2016 hyväksyttiin myös Naton tuki Syyrian pakolaiskriisin hoidolle Egeanmerellä. Naton merivoimaosastoa käytetään Frontex-yhteistyötä hyödyntäen tiedusteluun, valvontaan ja monitorointiin Turkin ja Kreikan viranomaisten hyväksi.

Lisäksi EU-tasolla pyritään vahvistamaan jo olemassa olevia Afrikan siviilikriisihallintamissioita lähtö- ja kauttakulkumaissa. Esim. EUCAP Sahel Niger-mission on jo vahvistettu.

Komissio julkaisi 10.2.2016 tiedonannon, joka sisältää katsauksen tuleviin toimenpiteisiin maahanmuuttopolitiikassa

- tilanteen vakauttaminen suurimman muuttoliikepaineen jäsenmaissa
- EU:n sisäisten turvapaikanhakijoiden siirtojen täytäntöönpanon nopeuttaminen
- rajojen vahvistaminen
- pakolaisten perustarpeiden tukeminen
- palautusten ja takaisinoton saaminen toimivaksi
- EU:n ja Turkin yhteistoimintaohjelman toteuttaminen
- pakolaisten auttaminen EU:n ulkopuolella.

EU-maiden johtajat ja Turkin pääministeri sopivat 18.3. lisätoimista, joilla pyritään pysäyttämään Turkista EU-maihin suuntautuva hallitsematon muuttoliike. Yhteisessä julkilausumassa todetaan seuraavat toimet:

- 20.3. lähtien kaikki uudet Turkista Kreikan saarille järjestäytymättömästi saapuvat turvapaikanhakijat palautetaan Turkkiin (Kaikki turvapaikkahakemukset käsitellään yksilöllisesti Kreikassa yhteistyössä UNHCR:n kanssa)
- jokaista Kreikasta Turkkiin palautettua syyrialaista kohti vastaanotetaan EU:iin yksi syyrialainen kiintiöpakolainen Turkista; järjestely toteutetaan EU:ssa aiemmin tehtyjen sitoumusten puitteissa
- Turkki ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin uusien muuttoliikereittien syntymisen ehkäisemiseksi Turkista EU:hun

- aiemmin sovitun kolmen miljardin euron rahoituksen suuntaaminen Turkissa oleville pakolaisille esimerkiksi terveydenhuolto- ja koulutushankkeiden kautta
- EU ja Turkki aikovat myös tehdä yhteistyötä parantaakseen humanitäärisiä olosuhteita Syyriassa, jotta ihmisten ei tarvitsisi paeta
- Turkin mahdollinen viisumivapaus ja Turkin EU-jäsenyysneuvottelujen nopeuttaminen.

Suomi tukee EU-Turkki -julkilausuman pitävyyttä myös uudelleen sijoittamalla syyrialaisia Turkista.

Muun muassa seuraavat komission antamat säädösesitykset ovat tällä hetkellä käsiteltävänä:
- *ehdotus turvallisia alkuperämaita koskevaksi asetukseksi* (menettelydirektiivin muutos), johon esitetään ehdotuksen liitteessä seitsemää kolmatta maata (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo, Makedonia, Montenegro, Serbia ja Turkki)
- *asetus kriisitilanteen siirtomekanismin perustamisesta*: Dublin-asetuksen muutos ("pysyvä kriisitilanteen siirtomekanismi")
- *suositus humanitaarisen maahanpääsyn järjestelmästä Turkin kanssa,* jolla sijoitettaisiin Turkkiin ennen 29.11.2015 saapuneita ja siellä rekisteröityneitä, Syyrian konfliktin takia maasta siirtymään joutuneita ja kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia henkilöitä; perustuisi jäsenvaltioiden vapaaehtoisuuteen.
- *Dublin asetuksen muutos*
- *Eurodac-asetuksen muutos*
- *Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirastoa koskevan asetuksen kumoaminen uudella unionin turvapaikkavirastoa koskevalla asetuksella*
- *Menettelydirektiivin muuttaminen asetukseksi*
- *Määritelmädirektiivin muuttaminen asetukseksi*
- *Vastaanottodirektiivi*
- säädösehdotus *EU:n uudelleensijoittamisrakenteeksi*.

<u>Varautuminen turvapaikanhakijoiden määrän nousuun</u>
Laajamittaisessa maahantulossa on kyse tilanteesta, jossa sekä vanhat että perustetut uudet turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset lisämajoituspaikkoineen ovat täyttymässä, maahantulijoiden virta on jatkuvaa ja tulijoiden määrä on suurempi kuin poistuma maasta. Maahantulijoiden määrä voi tällöin ylittää 20 000 henkeä. Maahantulijoiden rekisteröinti ei ole enää mahdollista normaalimenettelyjen mukaisesti. Toimintaa kuitenkin jatketaan edelleen normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti.

Laajamittaisen maahantulon tilanne voi syntyä äkillisen esimerkiksi toisesta valtiosta Suomeen eri syistä tapahtuvan joukkopaon vuoksi. Häiriötilannetta määritettäessä on huomioitava, että maahantulon häiriötilanne voi myös edetä ja laajentua laajamittaiseksi vaiheittain – laajenevana, ilman äkillisyyttä, ja ilmentyä valtakunnallisena, alueellisena tai paikallisena maahantulon häiriötilanteena. Tilanteen ilmennyttyä on viranomaisten huolehdittava siitä, että maahantulijoiden majoitus ja muut tarvittavat palvelut pystytään tarjoamaan välittömästi maahantulon jälkeen.

Valtakunnallisella ja alueellisella valmiussuunnittelulla voidaan varautua laajamittaiseen maahantuloon eri sektoreilla. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti varautumissuunnitelmien tulisi kattaa 100 000 maahantulijan majoituksen ja muut vastaanoton palvelut. Sisäministeriö on strategisen tavoitteen mukaisesti ohjeistanut joulukuussa 2014 Maa-

hanmuuttovirastoa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia laajamittaiseen maahantuloon varautumiseksi.

Maahanmuuttoviraston ylläpitämä turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmä muodostaa keskeisen toiminnallisen rungon laajamittaisen maahantulon tilanteessa. Maahanmuuttovirastolla on valtakunnallinen valmiussuunnitelma, jolla varaudutaan laajamittaisen maahantulon tilanteessa nopeasti laajentamaan vastaanottojärjestelmän majoituskapasiteettia joko uusia keskuksia perustamalla tai keskusten majoituspaikkoja lisäämällä. Maahanmuuttovirasto kehittää varautumista yhteistyössä Suomen Punaisen ristin kanssa. Valtakunnallinen valmiussuunnitelma turvaa majoituksen ja muut vastaanottopalvelut 20 000 turvapaikanhakijalle.

Alueellisia laajamittaisen maahantulon varautumissuunnitelmia on laadittu ELY-keskusten johdolla. Varautumissuunnittelua on valmisteltu laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä, johon ovat osallistuneet sekä keskeiset viranomaistahot että järjestöt. Suunnitelmien kuntien kanssa tehtävien aiesopimusten myötä tulisi kattaa majoituspaikat aina yhteensä 80 000 maahantulijalle. Tavoite on jaettu suuntaa-antaviksi alueellisiksi tavoitteiksi. Käytännössä tavoitetta ei useillakaan ELY-keskusten alueilla ole onnistuttu saavuttamaan mm. neuvoteltujen majoituspaikkojen sopimattomuudesta johtuen suhteessa odotusajan vastaanottokeskustoiminnalle asetettuihin vaatimuksiin. Kokemuksia syksyn 2015 tilanteesta arvioidaan parhaillaan ja ne tullaan ottamaan huomioon valtakunnallisissa ja alueellisissa varautumissuunnitelmissa.

Rajavartiolaitos on varautunut laajamittaisen maahantulon hallintaan. Varautumistoimenpiteillä vaikutetaan myös Turkista mahdollisesti liikkeelle lähteviin turvapaikanhakijavirtoihin. Varautumistoimenpiteisiin kuuluu oman toiminnan tehostamista. Laajamittaisen maahantulon hallintaan siirrytään yhteistoiminnassa Maahanmuuttoviraston ja poliisin kanssa. Yhteistoiminta Maahanmuuttoviraston ja poliisin kanssa on sovittu normaaliolojen lisäksi myös laajamittaisen maahantulon varalta. Toiminnassa otetaan käyttöön virka-apu- ja lisäresursseja tilanteen edellyttämällä tavalla.

9. Miten Suomi voi ennaltaehkäistä turvapaikanhakijoiden määrän uudelleen nousua?

Edellisessä kohdassa mainitut Turkista mahdollisesti liikkeelle lähteviin turvapaikanhakijavirtoihin liittyvät toimet vaikuttavat osaltaan ennaltaehkäisevästi myös turvapaikanhakijoiden määrän uudelleen nousuun kokonaisuudessaan. Suomi on aktiivisesti mukana myös muussa tähän liittyvän EU-politiikan valmistelussa ja sen toimeenpanossa, kuten kolmansien maiden kanssa tehtävässä muuttoliikkeeseen ja palautusten tehostamiseen liittyvässä yhteistyössä. Tiivis yhteistyö muutoinkin lähialueiden ja keskeisten lähtö- tai kauttakulkumaiden maiden kanssa on tärkeää, samoin kuin paluuseen ja palauttamiseen liittyvät sopimus- ja yhteistyöjärjestelyt.

EU on aloittanut takaisinottosopimusneuvottelut Tunisian, Jordanian ja Nigerian kanssa, ja uusia neuvotteluja on määrä aloittaa keskeisten palautusten kohdemaiden kanssa. Myös muilla EU:n priorisoimiin lähtö- ja kauttakulkumaihin suuntautuvalla yhteistyöllä on laajempaa heijastevaikutusta muihin kolmansiin maihin. EU:n lähialueelle osoitetut henkilö- ja taloudelliset resurssit vaikuttavat osaltaan turvapaikanhakijamäärien kehitykseen. Suomi osallistuu asiantuntijakontribuutioin myös Kreikan ja Italian tukemiseen.

EU-lainsäädännön osalta on valmisteltu useita turvapaikanhakijoiden määrään välillisesti vaikuttavia esityksiä, kuten edellä mainittu ehdotus turvallisia alkuperämaita koskevaksi asetukseksi ja palauttamista varten myönnettävä eurooppalainen matkustusasiakirja. Erityisen keskeinen kokonaisuus turvapaikanhakijamäärän uudelleen nousun ennaltaehkäisemisen kannalta on uudistetun eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän vaikutus ja järjestelmän valmistelun tukeminen. Lisäksi Suomi seuraa tarkasti muiden jäsenvaltioiden ja Pohjoismaiden toimenpiteitä.

Yhtä lailla on kansallisesti valmisteltu ja toimeenpannaan monenlaisia toimia liittyen maahanmuuton hallintaan ja erityisesti turvapaikkamenettelyyn. Hallituksen maahanmuuttopoliittiset toimenpiteet ja turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma vuodelta 2015 sisälsivät useita poikkihallinnollisia toimenpiteitä tilanteen hallitsemiseksi ja ennakoimiseksi. Ohjelmien jatkotoimina kehitetään edelleen muun muassa laittomasti maahan jäämistä ehkäiseviä ja vapaaehtoisen paluun houkuttelevuutta lisääviä toimenpiteitä. Vapaaehtoisen paluun lisääntymisen ohella palautusten tehostuminen vaikuttaa ennaltaehkäisevästi turvapaikanhakijoiden määrän uudelleen kasvuun. Kahdenväliset takaisinottoa koskevat sopimukset on Afganistanin lisäksi tarkoitus tehdä Irakin ja Somalian kanssa ja pitää näitä maita näkyvästi esillä EU:n yhteistyön laajentamisen yhteydessä.

10. Täydentävä talousarvioehdotus 2017, sisäministeriön pääluokan asiat (ei teknisiä siirtoja)

Poliisin toimintamenot 26.10.01	Täydentävä TAE2017
- Vihapuheen ennalta estäminen ja tutkinta sekä uuden toimintamallin ja toimintojen perustamisesta ja toiminnasta aiheutuvat kustannukset - Väkivaltaiseen ekstremismiin ja ääriliikkeiden laittomaan toimintaan vaikuttaminen, poliisin toimenpiteet - Poliisin voimavarojen varmistaminen ja suorituskyvyn parantaminen	8 500 000
Poliisi: yhteensä 200 htv (määräaikaisten virkojen jatkaminen)	
Suojelupoliisin toimintamenot 26.10.02	
Väkivaltaiseen ekstremismiin ja ääriliikkeiden laittomaan toimintaan vaikuttaminen: Suojelupoliisin terrorismin ja ääriliikkeiden torjunnan tehostamiseksi (+22 htv/2017 ja +30 htv/2018->). Vuonna 2017 htv:t sisältävät yhdysmiehen EU maiden yhteiseen terrorismin torjunnan tilannekeskukseen ja komissioon Brysseliin.	1 500 000
Suojelupoliisi: yhteensä 22 htv	
Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot 26.40.01	
Ulkomaalaisten säilöönottokapasiteettia lisätään 38–40 paikalla; lisätään Joutsenon vastaanottokeskuksen toimintamenoihin 981 000 euron kertaluonteinen määräraha vuodelle 2017 säilön laajennuksen perustamis- ja ylläpitokustannuksiin.	981 000
Yhteensä	10 981 000

Edellä olevassa taulukossa esitetään tiiviisti sisäministeriölle ehdotettavat määrärahat vuoden 2017 täydentävässä talousarvioesityksessä. Poliisille ja Suojelupoliisille esitetään yhteensä 10,0 milj. euron lisämäärärahaa väkivaltaisiin äärijärjestöihin puuttumiseen tarvittaviksi lisäresursseiksi. Esitykset perustuvat hallituksen 26.9.2016 strategiaistunnossaan linjaamiin toimenpiteisiin.

Määrärahalla parannetaan poliisin suorituskykyä, vahvistetaan nettipoliisitoimintaa, varmistetaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoa, lisätään väkivaltaisiin ääriliikkeisiin liittyvää tutkintaa ja seurantaa sekä ääriliikkeiden torjuntaan liittyvää kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Väkivaltaisiin ääriliikkeisiin puuttumiseen liittyvät toimenpiteet ja niitä vastaavat resurssit tulisi tarkastella läpi koko ketjun myös oikeusministeriön hallinnonalan osalta. Osa toimenpiteistä on uusien toimintamallien luomista ja täten pysyväisluonteista toimintaa.

Maahanmuuttoviraston momentille ehdotetulla säilöönottokapasiteetin lisäyksellä Joutsenoon saadaan 38–40 lisäpaikkaa nykyisten 30 paikan lisäksi; näin ollen säilöönottoyksikön kokonaiskapasiteetiksi muodostuu 68-70 paikkaa. Valtakunnallinen säilökapasiteetti nousee 70 paikasta 108–110 paikkaan. Samalla pystytään poistamaan vallitsevia, säilöönottoyksikön yleisten tilojen niukkuudesta johtuvia, toimintaa haittaavia epäkohtia, joista mm. Kidutuksenvastainen komitea CPT on aikaisemmin huomauttanut.

Saatavat lisätilat ovat käyttötarkoitukseltaan sikäli muunneltavat, että mikäli säilötilojen tarve vastoin odotuksia jossain vaiheessa vähenisikin, niin ko. 38–40 paikan lisätilaa voidaan käyttää normaalina majoituskapasiteettina vastaanottokeskuksen tarpeisiin. Tällöin vastaavasti em. 10–12 paikan lisäkapasiteetin tarjoava tila voidaan tarvittaessa myös ottaa säilön majoitustarpeisiin. Säilötilojen muunneltavuus vastaanottokäyttöön vähentäisi majoituskapasiteetintarvetta muiden vastaanottokeskusten osalta ja tuottaa siten säästöjä.